

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

National Institute for Emergency Medicine

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน กับการจัดการภัยพิบัติ ในประเทศไทย

นาวาเอก(พิเศษ) พิศิทธิ์ เจริญยิ่ง

รองเลขาธิการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

คำนำ

- ❑ **ภัยพิบัติ** เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม
- ❑ ประเทศไทยเผชิญกับภัยพิบัติหลากหลายรูปแบบ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว สึนามิ และภัยแล้ง
- ❑ **การแพทย์ฉุกเฉิน** มีบทบาทสำคัญในการบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มของการเกิดเหตุ
- ❑ **สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.)** เป็นองค์กรหลักในการจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศ

สารบัญ

01

บทบาท สพว. ในการจัดการภัยพิบัติ

02

หลักการจัดบริการการแพทย์ฉุกเฉิน

03

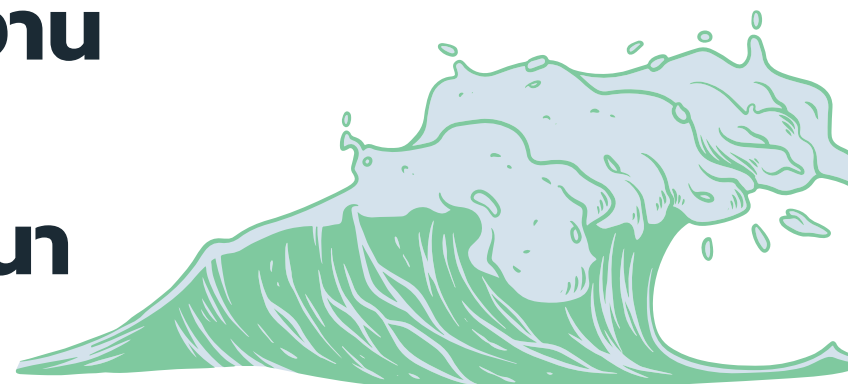
แผนการปฏิบัติที่สำคัญของ สพว. ในภาวะภัยพิบัติ

04

ความร่วมมือและการประสานงาน

05

บทเรียนและแนวทางการพัฒนา

บทบาทของ สพฉ. ในการจัดการภัยพิบัติ

เตรียมความพร้อม

พัฒนามาตรฐาน
แนวทาง และฝึกอบรม
บุคลากร

ตอบสนองภาวะฉุกเฉิน

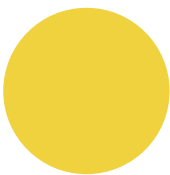
ประสานงาน จัดการ
ทรัพยากร และให้การดูแล
ผู้ป่วยฉุกเฉิน

ฟื้นฟูและประเมินผล

สนับสนุนการฟื้นฟู
ระบบและถอดบทเรียนเพื่อ
ปรับปรุง

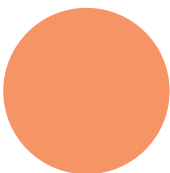
สพฉ. มีภารกิจที่ครอบคลุมทุกระยะของวงจรภัยพิบัติ เพื่อลดความสูญเสียและสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศ

สพจ. กับการ เตรียม ความ พร้อม

พัฒนามาตรฐาน

กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและอุปกรณ์ทางการแพทย์
ฉุกเฉินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ฝึกอบรมบุคลากร

จัดหลักสูตรการอบรมสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉิน
อาสาสมัคร และประชาชนทั่วไป เพื่อเสริมสร้างทักษะ

ระบบการสื่อสาร

พัฒนาและบำรุงรักษาระบบสื่อสาร 1669 ให้มีประสิทธิภาพและ
เข้าถึงได้ตลอดเวลา

แผนเผชิญเหตุ

ร่วมจัดทำแผนเผชิญเหตุภัยพิบัติระดับชาติและท้องถิ่น
เพื่อเตรียมรับมือสถานการณ์จริง

การฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉิน

จัดการฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญในการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ

สพจ. กับการตอบสนองภาวะฉุกเฉิน

ศูนย์สั่งการ

เป็นศูนย์กลางรับแจ้งเหตุ
ประสานงาน และสั่งการ
ทีมแพทย์ฉุกเฉินไปยัง
พื้นที่เกิดเหตุ

การจัดทีม

จัดทีมปฏิบัติการแพทย์
ฉุกเฉินเคลื่อนที่เร็ว
(Medical Emergency
Response Team: MERT)
เพื่อเข้าถึงผู้ป่วยได้
ทันต่อพื้นที่ในทุกสถานการณ์

การลำเลียงผู้ป่วย

จัดการระบบลำเลียง
ผู้ป่วยจากพื้นที่เกิดเหตุไป
ยังสถานพยาบาลอย่าง
ปลอดภัยและรวดเร็ว

การจัดการ ทรัพยากร

ประสานงาน จัดหา และ
จัดสรรเวชภัณฑ์
อุปกรณ์ และยานพาหนะ
ที่จำเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

สพจ. กับการฟื้นฟูและประเมินผล

ภายหลังสถานการณ์ฉุกเฉิน สพจ. มุ่งเน้นการฟื้นฟูและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างระบบให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

- ให้คำแนะนำและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ประสบภัย
- จัดประชุมเพื่อถอดบทเรียนและประเมินผลการทำงาน เพื่อบูรณาการเชิง จุดอ่อน
- นำข้อเสนอแนะและบทเรียนที่ได้รับไปปรับปรุงแผนและแนวทางการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

หลักการจัดบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน

การเข้าถึง (Access)

ทุกคนเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียม
และทันต่อเวลาที่

การบูรณาการ (Integration)

ทุกภาคส่วนทำงานร่วมกันเป็นระบบ

ความรวดเร็ว (Timeliness)

การให้ความช่วยเหลือต้องเป็นไป
อย่างรวดเร็วที่สุด

คุณภาพ (Quality)

บริการมีมาตรฐานและคุณภาพสูงสุด

ความปลอดภัย (Safety)

คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย
และผู้ปฏิบัติงาน

หลักการจัดบริการ: การเข้าถึง

❑ ระบบหมายเลขฉุกเฉิน 1669

เป็นช่องทางหลักที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการการแพทย์
ฉุกเฉินได้ตลอด 24 ชั่วโมง

❑ การกระจายหน่วยปฏิบัติการ

จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการในทุกพื้นที่ เพื่อให้ครอบคลุมการให้บริการ
แก่ประชาชนในทุกภูมิภาค

❑ การสื่อสาร

พัฒนาระบบสื่อสารให้สามารถทำงานได้ดีในทุกสถานการณ์
แม้ในภาวะภัยพิบัติรุนแรง

หลักการจัดบริการ: ความรวดเร็ว

1

เวลาตอบสนอง (Response Time)

เป้าหมายหลักในการลดเวลาตั้งแต่รับแจ้งเหตุ จนถึง การเข้าถึงผู้ป่วยและให้การช่วยเหลือเบื้องต้น

2

การตัดสินใจที่รวดเร็ว

บุคลากรต้องมีความรู้และทักษะในการประเมิน สถานการณ์ และตัดสินใจอย่างฉับไวเพื่อ รักษาชีวิต

3

การลำเลียงผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ

พัฒนาระบบการลำเลียงเพื่อนำส่ง ผู้ป่วยถึงโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด ลดความเสี่ยงจากการล่าช้า

หลักการจัดบริการ: คุณภาพ

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

กำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากลและเหมาะสม เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

การฝึกอบรมบุคลากร

พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทยฉุกเฉินอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ

อุปกรณ์และเวชภัณฑ์

จัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเวชภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในทุกสถานการณ์

การประเมินและควบคุมคุณภาพ

มีกลไกในการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพบริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการจัดบริการ: ความปลอดภัย

❑ ความปลอดภัยของผู้ป่วย

การดูแลผู้ป่วยอย่างระมัดระวัง ลดความเสี่ยงในการบาดเจ็บเพิ่มเติม

❑ ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน

จัดหาอุปกรณ์ป้องกันและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

❑ การจัดการความเสี่ยง

ระบุและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการบริการ

หลักการจัดบริการ: การบูรณาการ

การเชื่อมโยงข้อมูล

พัฒนาระบบข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงและแบ่งปันกันได้ระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลผู้ป่วยและสถานการณ์เป็นไปอย่างรวดเร็วและแม่นยำ

การประสานงาน

ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างราบรื่น

การวางแผนร่วมกัน

ร่วมกันจัดทำแผนและแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการสำคัญ ในการจัดการ ภัยพิบัติ

01 การเตรียมพร้อม (Preparedness)

การสร้างความพร้อมและขีดความสามารถก่อนเกิดเหตุ
ภัยพิบัติ

02 การตอบสนอง (Response)

การปฏิบัติการช่วยเหลือและดูแลทางการแพทย์อย่าง
รวดเร็วเมื่อเกิดเหตุ

03 การฟื้นฟู (Recovery)

การสนับสนุนการกลับคืนสู่ภาวะปกติของระบบบริการและ
การเยียวยา

04 การลดความเสี่ยง (Mitigation)

การลดโอกาสและความรุนแรงของผลกระทบจากภัย
พิบัติในระยะยาว

หลักการ: การเตรียมพร้อม

การพัฒนาศักยภาพ

เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทางการแพทย์และระบบบริการ โดยการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่จำเป็นในการจัดการภัยพิบัติ

การจัดทำแผน

วางแผนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ครอบคลุมทุกสถานการณ์และระดับของภัยพิบัติ รวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละหน่วยงาน

การจัดหาทรัพยากร

เตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เวชภัณฑ์ ยานพาหนะ และงบประมาณให้เพียงพอต่อการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

การซ้อมแผน

ฝึกซ้อมสถานการณ์จำลองเป็นประจำเพื่อทดสอบความพร้อมของบุคลากร ระบบ และแผนการปฏิบัติงาน

หลักการ: การตอบสนอง

ความเร็วและประสิทธิภาพ

เข้าถึงและให้การช่วยเหลือผู้ป่วย ณ จุดเกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วที่สุด ด้วยทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ

การประสานงาน

ทำงานร่วมกับหน่วยงานกู้ภัย ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานสาธารณสุขอื่น ๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น

ความปลอดภัย

คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทั้งผู้ป่วยและผู้ปฏิบัติงาน โดยการประเมินสถานการณ์และใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม

การจัดลำดับความสำคัญ

คัดแยกและให้การดูแลผู้ป่วยตามความรุนแรงของอาการ (Triage) เพื่อให้ผู้ป่วยที่อาการวิกฤตได้รับการรักษาก่อน

หลักการ: การฟื้นฟู

การประเมินความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงต่อโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์ และบุคลากรของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างละเอียด

การคืนสภาพ

สนับสนุนการซ่อมแซมและฟื้นฟูบริการ ให้กลับมาให้บริการได้เต็มศักยภาพโดยเร็วที่สุด

การเยียวยา

จัดให้มีการดูแลสภาพจิตใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้ประสบภัย เพื่อลดผลกระทบทางด้านจิตใจในระยะยาว

หลักการ: การลดความเสี่ยง

การให้ความรู้ประชาชน

สร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การอพยพ และการรับมือกับภัยพิบัติประเภทต่างๆ

การร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อพัฒนามาตรการป้องกันและลดความเสี่ยง

การวิจัยและพัฒนา

ศึกษาและพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและลดความเสียหายจากภัยพิบัติ

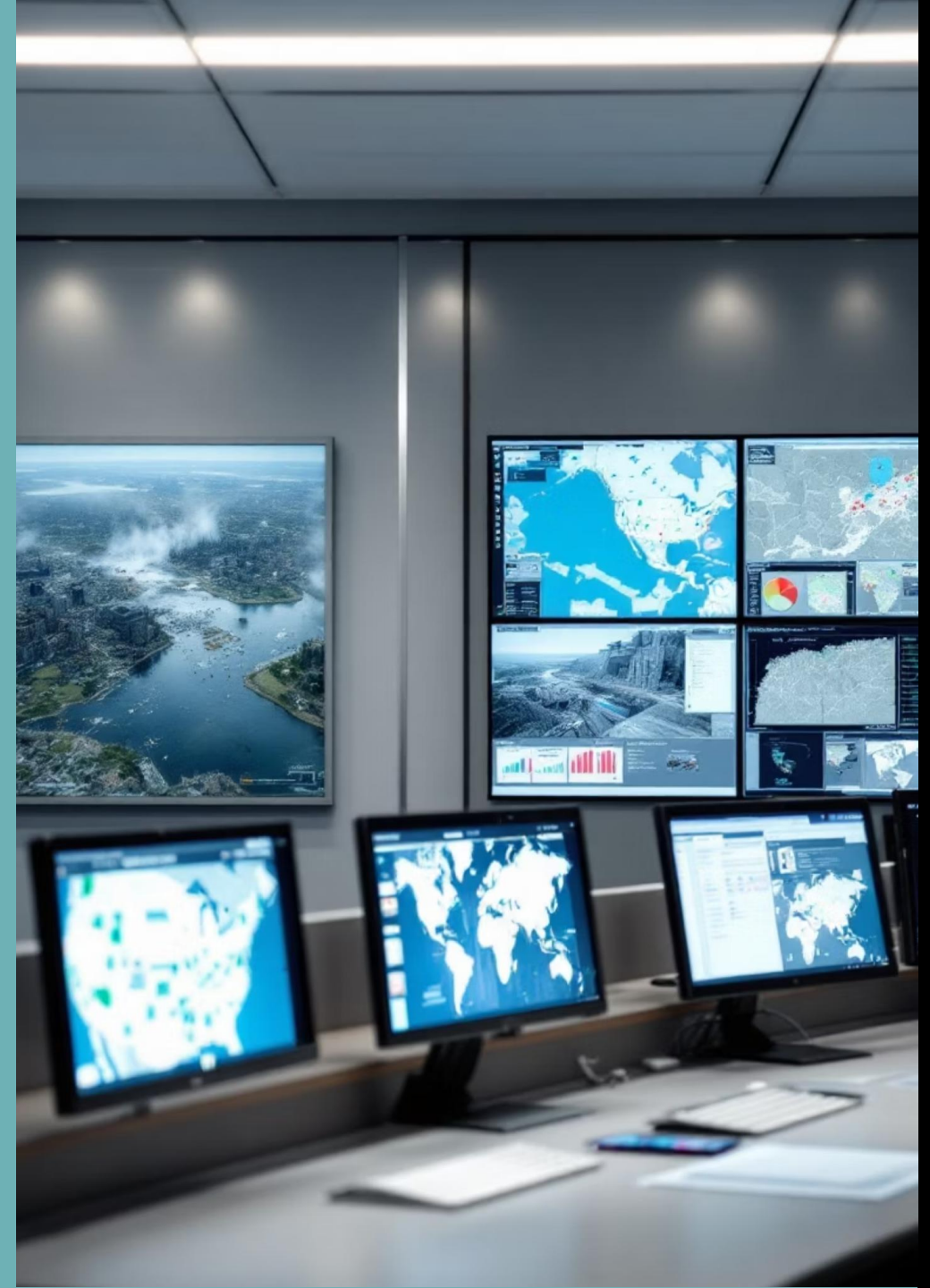
แผนการปฏิบัติที่สำคัญ ของ สพฉ.ในภาวะภัยพิบัติ

● แผนการปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน
ทางการแพทย์และสาธารณสุขในภาวะ
ภัยพิบัติ

● แผนบริหารจัดการภัยพิบัติ
ระดับชาติ

● การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการภาวะ
ฉุกเฉิน (EOC)

● การจัดทีม MERT

แผนการปฏิบัติ: แผนการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์

วัตถุประสงค์

เตรียมความพร้อมและตอบสนองต่อภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

ขอบเขต

ครอบคลุมทุกขั้นตอนสำคัญ: ก่อนเกิดเหตุ (การเตรียมพร้อม), ระหว่างเกิดเหตุ (การตอบสนอง), และหลังเกิดเหตุ (การฟื้นฟู)

ผู้รับผิดชอบ

ระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานประสานกัน

แผนการปฏิบัติ: แผนบริหารจัดการ ภัยพิบัติระดับชาติ

เป็นส่วนหนึ่งของแผนบริหารจัดการภัยพิบัติระดับชาติ โดยรับผิดชอบด้านการแพทย์ฉุกเฉินและสาธารณสุขทั้งหมด

บูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานภาคีเครือข่ายอื่นๆ

วางแผนและกำกับดูแลการเตรียมพร้อม การตอบสนอง และการฟื้นฟูระบบการแพทย์ฉุกเฉินทั่วประเทศ

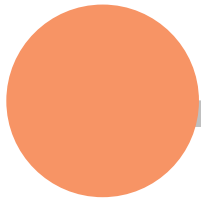
พัฒนาแนวปฏิบัติร่วมกันและประสานงานเพื่อให้การจัดการภัยพิบัติเป็นไปอย่างราบรื่นและมีเอกภาพ

แผนการปฏิบัติ: การจัดตั้งศูนย์ ปฏิบัติการภาวะ ฉุกเฉิน (EOC)

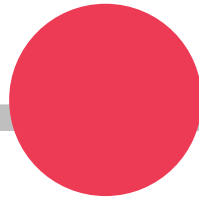
ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางบัญชาการและประสานงานที่สำคัญ เมื่อเกิดภัยพิบัติหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน ภายใต้การนำของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) ประเทศไทยมี EOC ระดับชาติที่แข็งแกร่ง และมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการจัดตั้ง EOC ในระดับจังหวัดและพื้นที่ท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจว่ามีการตอบสนองอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในทุกระดับของการเกิดภัยพิบัติ

การส่งเสริมบทบาท อปท. ในการแพทย์ฉุกเฉิน

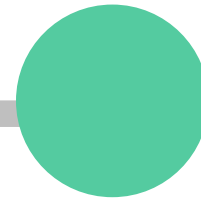
ความสำคัญของ อปท.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนและเข้าใจบริบทของพื้นที่มากที่สุด

การกระจายอำนาจ

การมอบอำนาจและงบประมาณให้ อปท. ดำเนินการด้านการแพทย์ฉุกเฉินอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาศักยภาพ

สนับสนุน อปท. ในการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉินและฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉิน

ประโยชน์ของการส่งเสริม อปท. ต่อการจัดการภัยพิบัติ

ความเร็วในการตอบสนอง

อปท. สามารถเข้าถึงพื้นที่และให้การช่วยเหลือเบื้องต้นได้อย่างรวดเร็วกว่าหน่วยงานส่วนกลาง

การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น

สามารถระดมทรัพยากรบุคคลและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเข้าใจบริบทท้องถิ่น

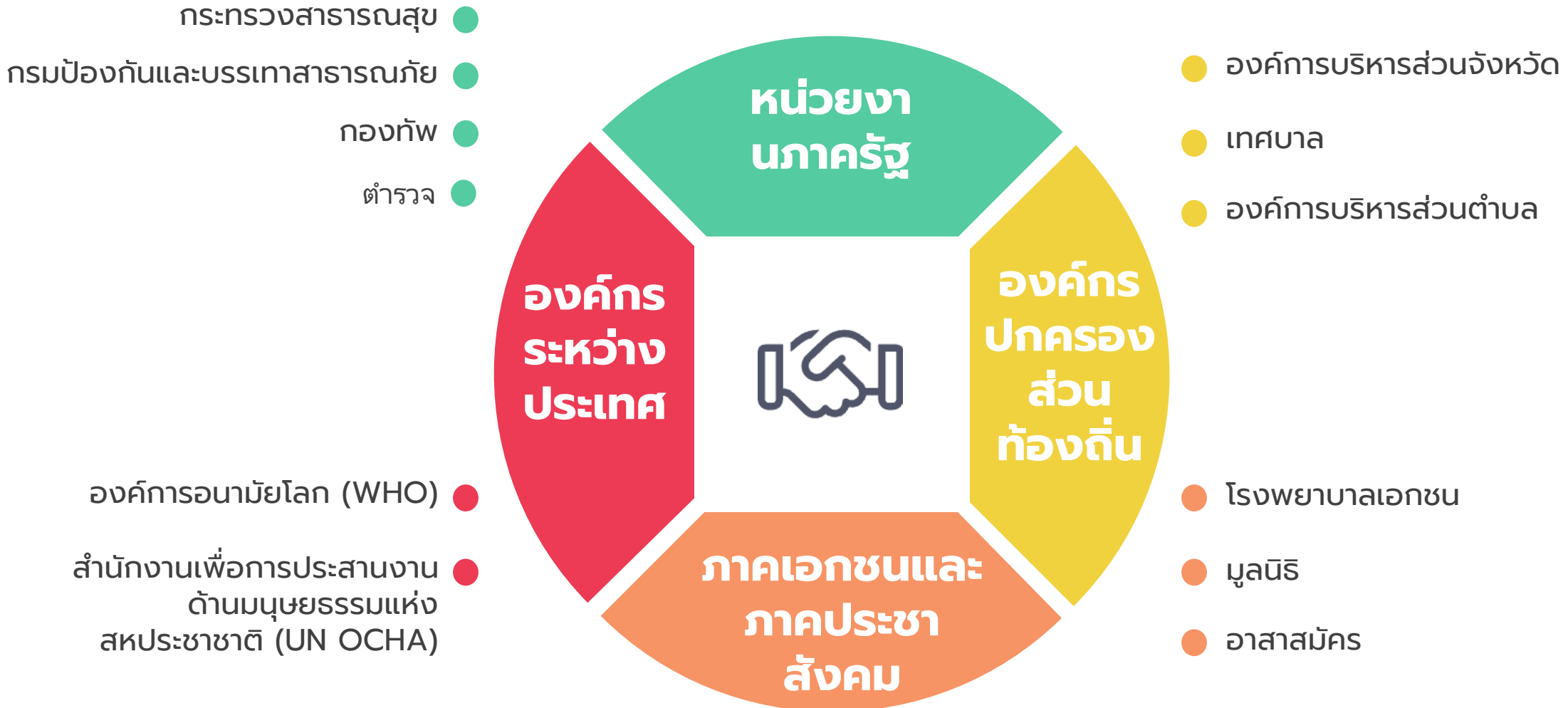
อปท. มีความเข้าใจลักษณะพื้นที่ ภูมิสังคม และภาษาท้องถิ่น ทำให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างตรงจุด

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติของตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาว

ความร่วมมือและการประสานงาน

บทเรียนและแนวทางการพัฒนา

ความท้าทาย

การเข้าถึงพื้นที่ห่างไกล, ประสิทธิภาพการสื่อสาร, การจัดการทรัพยากรที่จำกัด

บทเรียน

ความสำคัญของการเตรียมพร้อม, การประสานงานที่ไร้รอยต่อ, การฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ, บทบาทสำคัญของ อปท.

แนวทางการพัฒนา

การนำเทคโนโลยีมาใช้, การพัฒนาบุคลากร, การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่ง

แนวทางการพัฒนา: การนำเทคโนโลยีมาใช้

1

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

เพื่อการวางแผนและจัดการทรัพยากรอย่าง
แม่นยำและรวดเร็ว

2

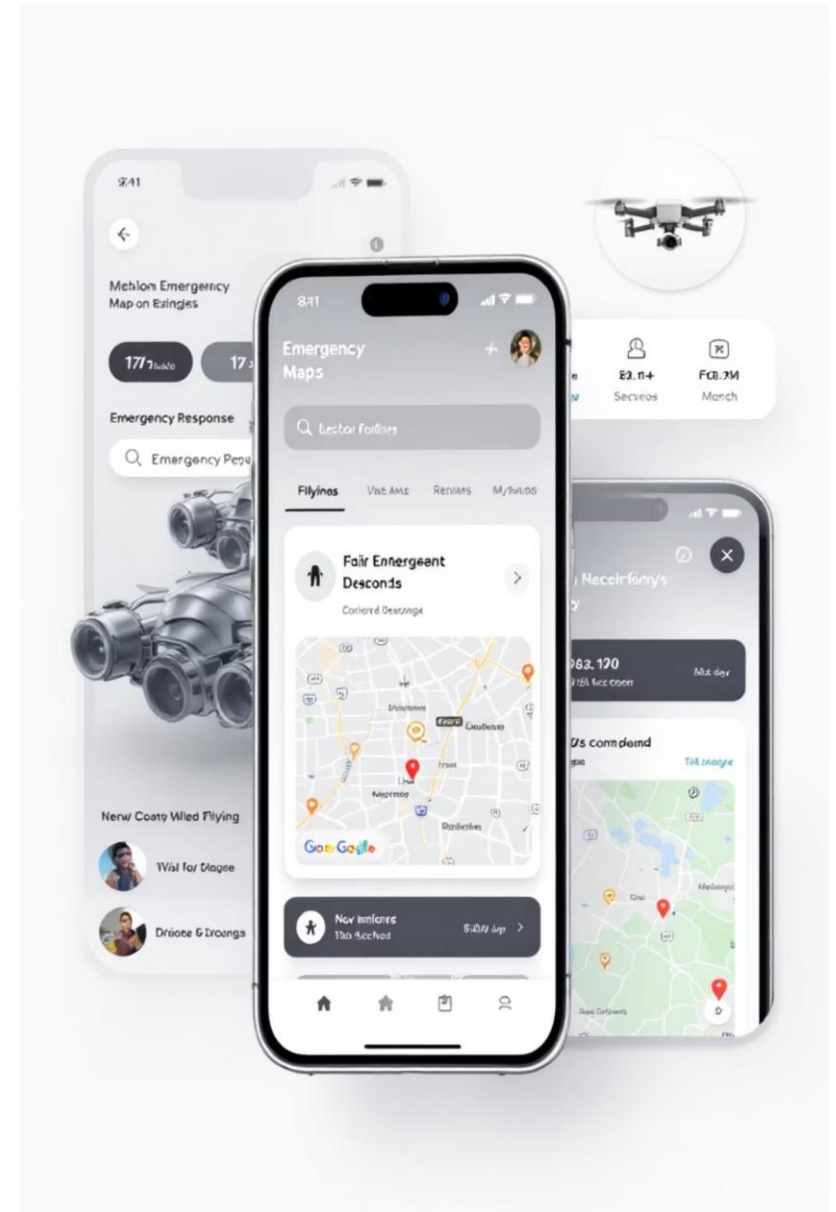
โดรน (Drone)

เพื่อสำรวจพื้นที่และประเมินสถานการณ์
ในพื้นที่ประสบภัยที่เข้าถึงยาก

3

แอปพลิเคชันมือถือ

เพื่อการสื่อสารและแจ้งเหตุฉุกเฉินแก่
ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุป

สพว. มีบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกหลักด้านการแพทย์ฉุกเฉินในการจัดการภัยพิบัติ

การดำเนินงานยึดหลักการเตรียมพร้อม ตอบสนอง ฟื้นฟู และลดความเสี่ยง

หลักการจัดบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินที่เน้นการเข้าถึง ความรวดเร็ว คุณภาพ ความปลอดภัย และการบูรณาการ เป็นรากฐานสำคัญ

การส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการด้านการแพทย์ฉุกเฉินในภาวะปกติ จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีนัยสำคัญ

การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการประสานงานกับทุกภาคส่วนเป็นหัวใจของความสำเร็จ

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
National Institute for Emergency Medicine

THANK YOU

